

VEDLEGG A: FORSLAG TIL OPPFØLGING AV INNSPILL FRA INNSIGELSEMYNDIGHETER

AVINOR:

Tema	Innhold	Fagetatens forslag til oppfølging
<p>Areal for lufthavn (Faglig råd)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Avinor ønsker at fremtidig arealbehov rundt dagens rullebane skal vises som formål <i>Lufthavn</i> i plankartet. 2. Avinor ønsker at massedeponi M5 tas ut av arealdelen. 3. Avinor ber om at fremtidig østre rullebane legges inn som illustrasjon uten rettsvirkning på plankartet. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Langs rullebanen i vest er det noen areal som er ervervet av Avinor. Disse er ikke regulert til annet formål, og er vist som LNF. Fagetaten foreslår at arealene som eies av Avinor vises med formålet <i>Lufthavn</i>, med unntak av et areal langs sjøen. Dette gjelder også et areal som Avinor har ervervet fra Forsvarsbygg nord for eksisterende rullebane. 2. Med bakgrunn i innsigelse også fra Forsvarsbygg foreslår fagetaten at M5 tas ut. 3. Fagetaten oppfatter kartforskriften slik at det ikke er lov å legge ikke-juridisk illustrasjoner inn på plankartet. Bergen bystyre har dessuten vedtatt at fremtidig rullebane ikke skal legges inn ved denne rulleringen.
<p>Restriksjonsplan og bygge-restriksjonskart (BRA-kart) Innsigelse</p>	<p>Avinor krever at restriksjonsplanen rundt rullebanen og BRA-kartet for flynavigasjonsanleggene må legges inn som hensynssone (H190). De mener også at man skal legge inn restriksjonsplan for en fremtidig østre rullebane. Avinor har forslag om en ganske detaljert bestemmelse til hensynssonen.</p>	<p>Fagetaten har foreløpig ikke fått oversendt disse planene, og har ikke kunne vurdere hva dette innebærer i plankartet.</p> <p>Fagetaten mener det ikke er hjemmel for å innarbeide restriksjonssoner for en rullebane som ikke er innarbeidet i planforslaget.</p> <p>Dersom vi skal innarbeide en slik hensynssone, foreslår fagetaten en kortere bestemmelse:</p> <p><i>"Innenfor hensynssonen gjelder de høyderestriksjoner /hinderflater som er angitt på restriksjonsplan for Bergen lufthavn. Innenfor området kan det ikke</i></p>

		<p><i>etableres hinder (bygninger, vegetasjon, anlegg eller andre innretninger) som overstiger høyderestriksjonene".</i></p> <p>Fagetaten avventer oversendelse av BRA-kart fra Avinor.</p>
<p>Farlig eller villedende belysning</p> <p>Innsigelse</p>	<p>Avinor vil at det innarbeides en bestemmelse om farlig og villedende belysning i planbestemmelsene.</p>	<p>Fagetaten foreslår at dette temaet innarbeides i bestemmelsen til meldepliktsjonen (§38.4):</p> <p><i>"Innenfor området skal følgende tiltak sendes Avinor til uttalelse og som orientering om vedtak:</i></p> <p><i>- Tiltak som kan endre lyssettingen rundt lufthavnen"</i></p>
<p>Turbulensvurderinger</p> <p>Innsigelse</p>	<p>Avinor ber om at det innarbeides en bestemmelse om turbulens.</p>	<p>Fagetaten foreslår at dette temaet innarbeides i bestemmelsen til meldepliktsjonen (§ 38.4):</p> <p><i>"Innenfor området skal følgende tiltak sendes Avinor til uttalelse og som orientering om vedtak:</i></p> <p><i>- Bygg/anlegg som er større enn 1/35 av avstanden til rullebanens senterlinje og som kan skape uønsket turbulens"</i></p>
<p>Flystøysoner (Faglig råd)</p>	<p>Avinor ber om at flystøysoner for 2030, med rullebane2, legges inn i plankartet. Flystøysonekartet for 2030 vil bli ettersendt kommunen.</p>	<p>I planforslaget er støysonene basert på tilgjengelige kartlegginger pr august 2017.</p> <p>Med bakgrunn i prinsippsak om flystøy og 2 rullebaner vil kommunen legge til grunn støysoner som kombinerer maks støysituasjon for en rullebane, og maks støysituasjon for 2 rullebaner.</p> <p>Fagetaten foreslår at nye støysoner innarbeides når de foreligger.</p>

FORSVARSBYGG:

Tema	Innhold	Fagetatens forslag til oppfølging
<p>Grønnstruktur for Bergenhus-området</p>	<p>Forsvarsbygg peker på at arealformålet grønnstruktur ikke hjemler nasjonalt festningsverk, operative militære anlegg og sivile</p>	<p>Fagetaten foreslår at planen på Bergenhus vises som grønnstruktur, men at det gjøres en tilføyelse under bestemmelsen § 29 Grønnstruktur:</p>

<p>Innsigelse</p>	<p>næringsanlegg.</p> <p>Forsvarsbygg aksepterer forslag til bestemmelse. Anbefaler samtidig at PBE vurderer en hensynssone for å forsterke denne bestemmelsen.</p>	<p><i>5. Bergenhus festning er underlagt Forsvaret, og vil kunne underlegges militær adgangskontroll.</i></p> <p>Fagetaten har ikke foreslått en hensynssone her.</p>
<p>Overlapp "ytre fortettingssone" og hensynssone M1 ved Hetlevikstraumen</p> <p>Innsigelse</p>	<p>Det er overlapp mellom sikringssonen M1 og "Ytre fortettingssone" ved Hetlevikstraumen</p>	<p>Fagetaten foreslår at formålet endres fra "Ytre fortettingssone" til "Øvrig byggesone" der det er overlapp.</p> <p>➔ Kartteknisk justering</p>
<p>Avkorting av formålet "Forsvaret" i Fleslandsområdet</p> <p>Innsigelse</p>	<p>Forsvaret kan ikke akseptere areal for massehåndtering M5 på Flesland. PBE foreslår at det tydeliggjøres i bestemmelsene at M5 er et midlertidig formål. Forsvarsbygg kan likevel ikke akseptere at arealet for Forsvarsformål avkortes.</p>	<p>Fagetaten foreslår at deponiområdet M5 tas ut av plankartet.</p>
<p>Ubåtbunkers i Vågedalen, Laksevåg</p> <p>(Faglig råd)</p>	<p>Forsvarsbygg foreslår at forsvarsformålet fjernes fra sjø, men at ubåtbunkeren vises som forsvarsformål på land. Arealet på sjø vises som hensynssone som er definert som forbudsområde, i tråd med avgrensningen i KDP Havn.</p>	<p>Fagetaten foreslår at arealbruk på land endres til "Forsvaret". Arealbruk i sjø endres til det generelle formålet "Bruk og vern av sjø og vassdrag", med hensynssonen H740 <i>Militær forbudsområde</i> (båndlagt etter forskrift om militær forbudssoner innen Sjøforsvaret). Jamfør bestemmelse § 36.3.2.</p> <p>PBE har lagt koordinatene fra siste versjon av forskriften til grunn for avgrensningen av hensynssonen. Denne avviker fra KDP Indre havn.</p>
<p>Fortettingsområde som grenser til havnebassenget i Vågedalen</p> <p>(Faglig råd)</p>	<p>Forsvarsbygg ønsker at arealene som grenser til havnebassenget i Vågedalen ikke vises som fortettingssområde.</p>	<p>Fagetaten mener at eventuelle interessekonflikter her må avklares i <i>Strategisk planprogram for Laksevåg</i>, og oppfølgende offentlig områderegulering for området.</p>

<p>Ny ammunisjons-sikringszone på Storrinden</p> <p>(Faglig råd)</p>	<p>Forsvarsbygg ønsker at det innarbeides en mindre sikkerhetszone rundt ammunisjonsområde på Flesland.</p>	<p>Fagetaten foreslår at denne innarbeides i plankartet som <i>faresone – brann og eksplosjonsfare (H350)</i>.</p>
<p>Hensynssone for skyte- og øvingsfelt i SØF V11 utenfor Korsnes</p> <p>(Faglig råd)</p>	<p>Forsvarsbygg foreslår at Forsvarets skyte- og øvingsfelt SØF V11 utenfor Korsneset synliggjøres i plankartet som en hensynssone</p>	<p>Fagetaten foreslår at skyte- og øvingsfeltet avsettes til <i>Faresone – sone for militær virksomhet (H380)</i>. Forslag til bestemmelse:</p> <p><i>"Det er ikke er tillatt med faste installasjoner eller permanent virksomhet som kan forhindre Forsvarets virksomhet innenfor skyte- og øvingsfeltet"</i>.</p> <p>Forsvarsbygg skal oversende avgrensning av skyte- og øvingsfeltet.</p>
<p>Forbudssone utenfor Korsnes</p> <p>(Faglig råd)</p>	<p>Forsvarsbygg foreslår at arealbruk i sjø ikke vises som formålet <i>Forsvaret</i>, men at det avsettes som hensynssone som er definert som forbudsområde.</p>	<p>Fagetaten foreslår at arealbruk i sjø endres til det generelle formålet "Bruk og vern av sjø og vassdrag", med hensynssonen H740 <i>Militær forbudsområde</i> (båndlagt etter forskrift om militær forbudssoner innen Sjøforsvaret). Jmfør bestemmelse § 36.3.2. Arealbruk på land (Forsvar) beholdes.</p>
<p>Synliggjøring av støysoner fra Forsvarets skytebaner på Haakonsvern og Korsneset</p> <p>(Faglig råd)</p>	<p>Forsvarsbygg ønsker at støysoner for Forsvarets skytebaner på Haakonsvern og Korsneset innarbeides i plankartet.</p>	<p>Fagetaten foreslår at støysonene innarbeides i plankartet.</p>
<p>Forsvarsformål på Knappen</p> <p>(Faglig råd)</p>	<p>Forsvarsbygg foreslår at det vurderes om det er behov for en omregulering av forsvarrets område på Knappen.</p>	<p>Fagetaten mener at Forsvaret selv må ta initiativ til en slik omregulering.</p>
<p>Arealformål Storrinden</p> <p>(Faglig råd)</p>	<p>Forsvarsbygg gjør oppmerksom på at to eiendommer på Storrinden kan endres fra Forsvarsformål til LNF. Dette gjelder eiendommene gnr 111 bnr 1 og 4.</p>	<p>Fagetaten foreslår at plankartet oppdateres for disse eiendommene</p>

M1 Militær sikringssone (Faglig råd)	Forsvarsbygg anbefaler at setningen "Det kan etter samtykke fra Forsvarsbygg gis unntak fra denne bestemmelsen for utbygging av tidligere regulerte tomter", tas ut av bestemmelsene.	Bestemmelsene til sikringssone M1 medfører et strengt byggeforbud innenfor hensynssonen. Fra kommunens sin side var det en forutsetning at man skulle kunne vurdere bygging på tidligere regulerte tomter. Fagetaten mener derfor unntaket må beholdes. Unntaket er for øvrig flyttet til informasjons-kolonnen.
---	---	--

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE):

Tema	Innhold	Fagetatens forslag til oppfølging
ROS-analyse	NVE mener at ROS-analysen, plankart og bestemmelser, ikke er et godt nok styringsverktøy til å unngå skred- og flomutsatt utbygging. De peker på at ROS-analysen bruker akseptkriterier som ligger langt i fra TEK17. NVE mener at arbeidet med å kartfeste risikoområder, nevnt i ROS-analysen, må ferdigstilles før arealdelen kan vedtas.	TEK17 gjelder for regulerings- og byggesaker. Kommunen har lagt til grunn samme akseptkriterier som i helhetlig ROS, og har fått aksept fra DSB på dette. Det har ikke vært en intensjon å utarbeide et risikokart utover de hensynssonene som er innarbeidet i plankartet. Seksjon for samfunnsikkerhet og beredskap vil tydeliggjøre i dette i teksten i ROS-analysen. Kommunen har ambisjon om å lage en tydeligere mal for ROS-analyser. ROS-analysen er under oppretting, men denne sendes ikke på ny høring. Fagetaten innarbeider en henvisning til TEK17 i bestemmelsene om Risiko og sårbarhet: "ROS-analyser til reguleringsplaner og byggesak skal legge til grunn TEK17".
Aktsomhetskart for snøskred	NVE mener kommunen må innarbeide aktsomhetskart for snøskred. Dersom man skal friskmelde areal må det skje etter en konkret fagkyndig vurdering.	Som avtalt i dialogmøte har fagetatens geolog gått gjennom aktsomhetskart for snøskred for å "friskmelde" noen områder ut i fra topografi, fremherskende vindretning, vegetasjon og bebyggelse. Resterende del av aktsomhetskart for snøskred innarbeides i hensynssone skred.
Skredfare-vurderinger i Bergen	NVE kan ikke se at skredfarevurderingene som kommunen har utarbeidet er tatt med i hensynssonen H310 Ras- og skredfare.	Kommunens egen kartlegging er allerede innarbeidet i hensynssonen H310, sammen med NVE sitt aktsomhetskart. Men for å tydeliggjøre dette bedre foreslår fagetaten å dele <i>fareområde</i>

		<p>skred i 2 kategorier:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktsomhetsområder; krever ytterligere utredninger - Fareområder; byggeforbud <p>NVE har gitt sin tilslutning til dette i dialogmøte.</p>
Flomsoner	NVE mener kommunen bør arbeide mer med å kartfeste areal som er, eller kan være flomutsatt. Peker på at det utarbeidet flere flomsonekart i kommunen.	<p>Fagetaten kjenner ikke til at det er utarbeidet egne flomsonekart, men foreslår at vi innarbeider områder som er regulert til flomsoner i reguleringsplaner. Dette gjelder følgende reguleringsplaner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6350005 • 19530000 • 60230000 • 60660000 • 61160000 • 61950000 • 62100000 • 62220000 • 62300000 • 62420000 • 62630000 • 63630000 • 63760000 • 64040000 • 64860000
Hensynssone langs vassdrag	NVE mener det må settes en hensynssone på minst 20 meter fra alle elver og bekker i kommunen, eller at kommunen kartlegger potensiell flomfare.	<p>Etter fagetatens vurdering er ikke gjeldende kartgrunnlag godt nok for å lage denne hensynssonen p.t. Fagetaten foreslår i stedet at flomhensyn sikres gjennom en bestemmelse i § 6:</p> <p><i>"Flomfare skal vurderes før planlegging av tiltak, inngrep eller utbygging i 20 meters belte langs elver og bekker"</i>.</p> <p>Denne bestemmelsen vil fange opp alle bekker og elver, uavhengig om de er inntegnet i kartgrunnlaget eller ikke.</p> <p>Fagetaten foreslår at det i forbindelse med <i>KDP Overvann</i>, som er under arbeid, gjøres et arbeid for å lage et bedre kartgrunnlag for vassdrag.</p>
Damanlegg Svartediket og Skomakerdiket	NVE oppfordrer BK til å markere damanleggene på Svartediket og Skomakerdiket som hensynssone H570 Kulturmiljø.	Fagetaten er positiv til å innarbeide en slik hensynssone.

STATENS VEGVESEN:

Tema	Innhold	Fagetatens forslag til oppfølging
<p>Område IL9</p> <p>Innsigelse</p>	<p>SVV mener at IL9 vil komme i direkte konflikt med en påkoblingsløsning med fremtidig trase for Ringveg øst. De ber om at IL9 og et byggeområde nord for dette tas ut av plankartet.</p> <p>SVV gjør oppmerksom på at de vil sikre kryssområdet gjennom sitt arbeid med statlig reguleringsplan for Arna-Stanghelle.</p>	<p>Fagetaten har bedt om tilleggsdokumentasjon for å illustrere dette, da pågående planarbeid for Ringveg øst ikke er kjent. Ettersendt kart viser at IL9 vil ligge innenfor byggegrensen på 50 meter langs ny firefelts veg, og det vil være vanskelig å realisere adkomst til området. Fagetaten foreslår at IL9 tas ut av plankartet i denne omgang.</p>
<p>Kollektiv-knutepunkt</p>	<p>SVV savner en synliggjøring og bevisstgjøring av plassering at kollektivknutepunkt i planforslaget. Mener det bør lages en overordnet plan for i hvilke områder kommunen ønsker gode kollektivknutepunkt.</p>	<p>Fagetaten mener at dette ikke er et formål i plankartet, men er åpen for at problemstillingen kan nevnes i planbeskrivelsen.</p> <p>Det bør settes i gang arbeid med en transportstrategi som også vurderer hvor det bør settes av arealer til kollektivknutepunkt.</p>
<p>Utfylling Storavatnet</p>	<p>SVV anbefaler at planlagt utfylling i Storavatn legges inn som "Grønnstruktur – framtidig", og at utfyllingen omtales i planbeskrivelsen.</p>	<p>Fagetaten peker på at det pågår reguleringsplan for området, og at plankartet vil bli oppdatert når denne er vedtatt.</p>
<p>Sykkel</p>	<p>SVV har en rekke konkrete forslag til endringer i bestemmelsene vedrørende sykkel: §§ 8.1.5, 16.5, 17.2 og 28.1</p> <p>SVV mener det må stilles mer ambisiøse krav til sykkelparkering, både når det gjelder antall og utforming.</p> <p>SVV legger til grunn at veileder for parkering baserer seg på deres håndbøker.</p>	<p>Fagetaten foreslår følgende endringer: § 17.2 "Parkeringsplasser skal ikke være til hinder for <i>myke trafikanter</i>" § 26.2.8 "Ferdsselsårer skal bygges som gater, og utformes med hovedvekt på tilgjengelighet for <i>myke trafikanter</i>"</p> <p>PBE vil tydeliggjøre kvalitetskravene til parkering for sykkel, men er skeptisk til å øke antallet i denne omgang. For øvrig tydeliggjøring av kvalitetskrav i interne prosesser til oppfølging av KPA.</p>
<p>Massehåndtering</p>	<p>SVV savner en bestemmelse om trafiksikker tilkomst til deponiområder og hensyn til myke</p>	<p>PBE foreslår at dette hensynet innarbeides i § 24: "Ved masseoverskudd skal det redegjøres</p>

	<p>trafikanter i anleggsfasen.</p> <p>SVV mener det bør være flere/større områder for mellomlagring av masser i nærheten av de store samferdselsprosjektene. SVV er positiv til utfylling i Grimenvatnet og Nordåsvatnet</p>	<p>for behandling og trafikkikker transport".</p> <p>SVV har ikke konkrete innspill på nye områder for mellomlagring av masser.</p>
<p>Byggegrense langs veg</p> <p>Innsigelse</p>	<p>SVV tar opp utfordringen knyttet til byggegrenser langs veg i eldre reguleringsplaner. De foreslår følgende bestemmelser: "<i>Langs traseer som er både hovedrute for sykkel og stamlinje for buss gjelder en byggegrense på 30 meter langs veg foran byggegrense hjemlet i reguleringsplaner vedtatt før 1.1.2010</i>".</p> <p>"<i>Langs traseer som er enten er hovedrute for sykkel eller stamlinje for buss gjelder en byggegrense på 25 meter langs veg foran byggegrense hjemlet i reguleringsplaner vedtatt før 1.1.2010</i>".</p> <p>SVV anbefaler også at byggegrense langs riks- og fylkesveger for uregulerte områder fastsettes i bestemmelsene. Hvis ikke gjelder veglovens byggegrense på 50 meter.</p> <p>NB: Dersom denne fastsettes i KPA må det søkes om dispensasjon, og dette vil innebære gebyr. I dag er denne tjenesten hos SVV ikke gebyrbelagt.</p>	<p>Fagetaten er bekymret for at en såpass vid byggegrense som SVV foreslår vil ramme svært mange eiendommer og eksisterende bygg. Dette medfører stor saksmengde, og saksomkostninger for dem som blir berørt.</p> <p>Etter fagetatens vurdering er det mest logisk å knytte ulike byggegrenser til de ulike byggesonene. Fagetaten foreslår ingen endring innenfor Bergen sentrum (S1 og By1), da strukturene her ligger fast.</p> <p>Innenfor <i>Sentrumskjerner</i> og <i>Byfortettingssoner</i> foreslår fagetaten en byggegrense på 12 meter. Her ønsker vi i stor grad en bebyggelsesstruktur langs gater.</p> <p><i>I Ytre fortettingssone og Øvrig byggesone</i> foreslår fagetaten en byggegrense på 15 meter. Dette er områder av svært varierende karakter. I flere av disse kan det bli aktuelt med brede transportkorridorer og gater.</p> <p>Større gatebredder kan være aktuelt flere steder, men fagetaten mener det bør avklares i konkrete planer for den enkelte gate, og ikke gjennom utvidede generelle restriksjoner på eksisterende bebyggelse/bebygde eiendommer.</p> <p>I vedlegg G gis det en mer utfyllende begrunnelse.</p>

<p>Rekkefølgekrav</p>	<p>SVV foreslår generelt rekkefølgekrav i alle soner (§4): <i>"Det skal sikres gjennomgående gang/sykkelveger med god tilknytting til sentrumskjerner, skole/barnehage, tjenesteyting og rekreasjonsområder"</i>.</p> <p>SVV foreslår også at det skal konkretiseres når rekkefølgekravet slår inn, når det skal være ferdigstilt og definert hva som er "sikret gjennomført".</p> <p>SVV foreslår at retningslinjen i § 28.1 om at gang-/sykkelveg ikke skal benyttes som kjøreadkomst til nye boenheter endres til bestemmelse.</p>	<p>PBE foreslår følgende endringer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.1 «Ved regulering skal det settes rekkefølgekrav for å sikre at nødvendig felles infrastruktur ferdigstilles i ønsket rekkefølge og med rett kvalitet. Hensynet til myke trafikanter skal tillegges særlig vekt. • PBE foreslår at konkretisering av rekkefølgekrav gjøres i reguleringsplan • PBE er enig i at retningslinjen i § 28.1 endres til bestemmelse. Denne er tatt inn som nytt punkt 4.
<p>Plankrav § 3</p>	<p>SVV kan ikke se at stedsanalyse kan gi grunnlag for unntak fra plankravet, da denne ikke følger planloven.</p>	<p>Med bakgrunn i innspill fra SVV og FM foreslår fagetaten at det gis en åpning for unntaket fra plankravet basert på flere forhold enn stedsanalyse: <i>"Tiltak i sentrumskerne S1 Bergen sentrum, byfortettingssone og ytre fortettingssone der alle følgende forhold er i varetatt:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> a. <i>tiltaket ikke gir vesentlige negative konsekvenser for trafikk, støy, kulturminner, avrenningslinjer og flomveier eller blågrønne verdier</i> b. <i>stedsanalyse viser at tiltaket samsvarer med langsiktig bystruktur og ivaretar gang-/sykkelnett, i samsvar med bestemmelsene i KPA</i> c. <i>Behov for teknisk infrastruktur er vurdert (gjennom stedsanalyse eller andre vurderinger), og evt nødvendige oppgradering/nyetablering kan sikres gjennomført ved byggesaksbehandlingen</i> d. <i>Berørte statlige og regionale myndigheter har hatt saken til uttalelse og ikke fremmet vesentlige motforestillinger mot tiltaket"</i>.

FYLKESMANNEN I HORDALAND:

Tema	Innhold	Fagetatens forslag til oppfølging
§2 Virkninger av planen	<p>FM mener at for særlige viktige tema av nasjonal interesse må KPA-bestemmelsene også gjelde foran nyere vedtatte reguleringsplaner. Dette gjelder tema som strandsone, støy, handel og rammer for fortetting.</p> <p>FM mener definisjon av motstrid må tas inn i bestemmelsesdokumentet.</p>	<p>Fagetaten foreslår følgende unntak fra § 2.4 Forholdet til eldre reguleringsplaner: <i>"Følgende av kommuneplanens bestemmelser gjelder også foran alle eldre reguleringsplaner:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - § 6 Byggegrenser - § 21 Handel - § 22 Støy" <p>Definisjon av motstrid tas inn i retningslinjene.</p>
Retningslinjer generelt	<p>FM foreslår at følgende retningslinjer omgjøres til bestemmelser: 3, 4, 5, 7-17, 19, 22, 23, 26, 35</p>	<p>Fagetaten er enig at det må gjøres en opprydding i formuleringene i retningslinjene. Men ønsker å beholde oppbyggingen. Foreslår at det presiseres at <i>"retningslinjene inneholder målsettinger og veiledning ved bruk av bestemmelsene"</i>.</p>
Synliggjøring av BY1 og BY2	<p>FM mener det må fremgå av bestemmelsene hvor grensen mellom BY1 og BY2 går.</p>	<p>Fagetaten foreslår at det innarbeides et kart i hjørnet av plankartet som viser BY1 og BY2. Dette gjøres til 2.gangs behandling.</p>
§ 3 Plankrav	<p>FM kan ikke se at stedsanalyse kan gi grunnlag for unntak fra plankravet, da denne ikke følger planloven. FM mener at det alternativt må gis konkrete rammer for dispensasjon.</p> <p>FM mener også at § 3.3.2 må strammes inn</p> <p>FM mener at det er viktig at reguleringsplaner får en utstrekning som gir mulighet for å etablere en bygningsmasse som sikrer gode bokvaliteter.</p>	<p>Med bakgrunn i innspill fra SVV og FM foreslår fagetaten at det gis en åpning for unntaket fra plankravet basert på flere forhold enn stedsanalyse:</p> <p>"Tiltak i sentrums-kjerne S1 Bergen sentrum, byfortettingssone og ytre fortettingssone der alle følgende forhold er i varetatt:</p> <ul style="list-style-type: none"> e. tiltaket ikke gir vesentlige negative konsekvenser for trafikk, støy, kulturminner, avrenningslinjer og flomveier eller blågrønne verdier f. stedsanalyse viser at tiltaket samsvarer med langsiktig bystruktur og ivaretar gang-/sykkelnett, i samsvar med bestemmelsene i KPA g. Behov for teknisk infrastruktur er vurdert (gjennom stedsanalyse eller andre vurderinger), og evt nødvendige oppgradering/nyetablering kan sikres gjennomført ved

		<p>byggesaksbehandlingen</p> <p>h. Berørte statlige og regionale myndigheter har hatt saken til uttalelse og ikke fremmet vesentlige motforestillinger mot tiltaket".</p> <p>Fagetaten er skeptisk til å innarbeide en praksis som legger til grunn bruk av dispensasjon. Blant annet med bakgrunn i at kommunen blir målt på antall dispensasjoner.</p> <p>Fagetaten foreslår at unntaket i § 3.3.2 kun gjelder for øvrig byggesone og ikke øvrige arealformål.</p> <p>Fagetaten foreslår et nytt punkt 5: "I S1 og i byfortettingssone (+ytte fortettingssone) kan det stilles krav til felles detaljreguleringsplan for flere eiendommer dersom dette er nødvendig for å oppnå god måloppnåelse i henhold til KPA § 1".</p>
§ 4 Rekkefølgekrav	FM mener at ordet "vurdere" må tas ut av bestemmelsen	Fagetaten foreslår å omformulere § 4.1 slik: " <i>Ved regulering skal det settes rekkefølgekrav for å sikre at nødvendig felles infrastruktur ferdigstilles i ønsket rekkefølge og med rett kvalitet</i> ".
§ 9 Bolig og boligkvalitet	FM er sterk kritisk til en generell unntaksregel fra alle funksjons- og kvalitetskravene for kommunale utleieboliger.	Fagetaten peker på at dette er et innspill fra vår sosialbyråd. Fagetaten foreslår at bestemmelsen beholdes, men forenkles til å gjelde " <i>bygging av kommunale boliger for grupper med særlige behov</i> ".
Handel	<p>FM etterlyser en egen bestemmelse om handel.</p> <p>FM peker på at definisjonen av detaljhandel med plasskrevende varesalg ikke samsvarer med den regionale planbestemmelsen. Mener også at § 26.3 åpner for handel i områder som ikke er definert som senterområde i planen.</p>	<p>Fagetaten foreslår følgende ny bestemmelse: § 21 Handel <i>I sentrumskjernen kan ny handelsvirksomhet etableres etter følgende kriterier:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bergen sentrum: All handel som kan tilpasses øvrige krav til området tillates.</i> • <i>Bydelssentrene (S2-S8): Alle typer handel tillates, men omfanget skal tilpasses handelsområdet. Det skal utarbeides handelsanalyse før det gis tillatelse til ny handelsvirksomhet.</i> • <i>Større lokalsentre (S13, S23, S25, S26 og sentrumskjerne Nyborg): Detaljhandel tilpasset handelsområdet tillates. Det skal utarbeides handelsanalyse før det gis</i>

		<p>tillatelse til ny handelsvirksomhet. For S26 og sentrumskjerne Nyborg kan det i tillegg tillates handel med møbler, elektriske artikler m.v, som krever større gulvareal enn det som lar seg innpasse i øvrige sentrumskjerner</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øvrige lokalsentre: Det tillates dagligvarehandel med bruksareal inntil 1500 m². Utover dette tillates kun mindre handelsvirksomhet for nærmiljøet. <p>I byfortettingssonen kan ny handelsvirksomhet etableres etter følgende kriterier:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Handelsarealet skal være i samsvar med i reguleringsplan vedtatt etter 1.1.2013. 2. Det tillates dagligvareforretninger med bruksareal på inntil 1500 m². Handel knyttet til næring/håndverksbedrifter kan tillates. 3. Annen type handel kan tillates dersom det er i samsvar med handelsanalyse. Slik handel skal som hovedregel legges i randsonen mot sentrumskjernen. <p>I ytre fortettingssone og øvrig byggesone tillates dagligvareforretninger med bruksareal på inntil 1500 m². Handel knyttet til næring/håndverksbedrifter kan tillates. Annen type handel tillates ikke.</p> <p>Arealkrevende varehandel: For handel der vareutvalget i hovedsak er biler, båter, landbruksmaskiner, trelast og større byggevarer, samt utsalg fra hagesenter og større planteskoler gjelder følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan etableres i byfortettingssonen, dersom virksomheten kan tilpasses en bystruktur, og ikke medfører trafikkbelastning for boligmiljøer. • Kan etableres i ytre fortettingssone og øvrig byggesone dersom bygningsstruktur og trafikkskapning ikke gir vesentlig belastning for boligmiljøer. <p>Kvalitetskrav: Handelsvirksomhet skal ha åpne fasader mot sentrale gater og byrom.</p>
§ 13 Barn og unge	FM er kritisk til at referansen til den rikspolitiske retningslinjen er tatt ut av bestemmelsen.	Fagetaten foreslår nytt punkt 1: "Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge skal legges til grunn for arealplanlegging".

		<p>§ 13.3 omformuleres til nytt punkt 4: <i>"Ved eventuell omdisponering av arealer som er viktige eller egnet for barns lek skal arealene erstattes med nye eller tilsvarende kvaliteter. Erstatningsarealene skal:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ha minst tilsvarende størrelse, kvalitet og bruksmuligheter</i> - <i>Tilpasses aktuelle aldersgruppers behov</i> - <i>Ligge i gangavstand og ha god og trygg tilgjengelighet</i> - <i>Sikres og være tilgjengelig på rett tidspunkt".</i>
Byggegrense langs sjø	<p>FM mener byggegrense mot sjø i byggeområdene må være minimum 50 meter, og helst 15-20 meter i sentrumskjerner. Ser ingen grunn til å avvike 100 meter i LNF.</p>	<p>Fagetaten foreslår en justering av byggegrensene i § 6: <i>Sentrumskjerner: 5 m, eller avklares i plan</i> <i>Byfortettingssone: 10 m</i> <i>Ytre fortettingssone: 25 m</i> <i>I/L6: 5 meter</i> <i>Naust: 0 meter</i> <i>Forsvaret: 0 meter</i> <i>LNF: 100 m</i> <i>Øvrige byggesone og øvrige arealkategorier:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>regulerte områder: 25 meter</i> - <i>uregulerte områder: 50 meter</i>
Utnyttelsesgrad og høyde	<p>FM er skeptisk til utnyttelsesgrad på 30-100 % i ytre fortettingssone, og hvordan denne skal håndteres. Det må framgå at det er kommunen som til slutt skal fastsette hvilken utnyttelsesgrad som skal nyttes.</p> <p>FM stiller spørsmålstegn ved at det åpnes for byggehøyde opp mot 35 meter i sone 1 og sone 2</p>	<p>Fagetaten foreslår justeringer i bestemmelsene når det gjelder uteoppholdsareal (§ 14) og byggehøyder (§ 26). Fagetaten anbefaler ikke å fastsette utnyttelsesgrad i bestemmelsene for sentrumskerne og byfortettingssone. Det presiseres i stedet at utnyttelsesgrad er et resultat av andre krav i bestemmelsene; <i>"Grad av utnytting gis ut fra krav til byromsstruktur, byggehøyde og uteareal"</i> (§ 26.3.9).</p> <p>Maks høyde på 35 meter er tatt ut.</p>
Naust	<p>FM mener at områdene som er foreslått som naustområder i overveiende grad vil innebære ytterligere privatisering og nedbygging av verdifull strandsone. FM har gått gjennom alle naustområdene og kan akseptere 16 områder. Forutsetningen er at</p>	<p>Med bakgrunn i innsigelsen foreslår fagetaten at de resterende naustområder og småbåtanlegg tas ut av plankartet. Og at FM sitt forslag til bestemmelse innarbeides:</p> <p><i>"Naust er uthus for oppbevaring av oppbevaring av båt og utstyr for båt og</i></p>

<p>Småbåtanlegg</p>	<p>eksisterende bygninger er oppført som og benyttes til naust i disse områdene i henhold til gitte tillatelser i kommunen.</p> <p>FM peker også på at småbåtanlegg bidrar til å privatisere og legge beslag på verdifull strandsone og sjø, gir ofte negativ landskapsvirkninger samt hindrer ferdsel.</p> <p>FM aksepterer 25 av småbåtanleggene i planforslaget.</p>	<p><i>fiskeredskap, uten innredning for opphold og overnatting. Naust kan ha størrelse inntil BRA 30 m², en etasje og mønehøyde på maks. 4 meter målt fra gjennomsnittlig terrenghøyde. Takvinkel skal være mellom 35 og 45 grader. Det skal ikke ha altan, balkong, gjerde eller liknende. Vinduer skal ikke overstige 3 % av BRA og skal om mulig ikke vende mot sjø. Terrenginngrep skal ikke avvike mer enn 2 meter fra opprinnelig terreng.</i></p> <p><i>Nye naust skal ikke redusere allmenhetens tilgang til strandsonen, og det skal være åpent for allmenn ferdsel rundt naust. Det skal være mulig for allmenheten å ferdes framom eller bak, samt mellom naust/naustgrupper i en bredde på minimum to meter, minst mellom hvert tredje naust.</i></p> <p><i>Det er plankrav i naustområder. Eventuelle fellesløsninger for kai, brygge, boder m.m. skal inngå i reguleringsplanen.</i></p> <p><i>Det er ikke tillatt med båtgarasje"</i></p>
<p>Hensynssone langs vassdrag</p>	<p>FM mener at det i bestemmelsene må framgå at hensynet til vassdraget skal sikres i alle arealtiltak som berører vassdraget. FM ønsker at det gjøres en konkret vurdering av større elver. Inntil dette er gjennomført på overordnet plannivå må det gjennomføres i forbindelse med den enkelte reguleringsplanprosess.</p>	<p>Fagetaten legger til grunn at en konkret vurdering av større vassdrag må gjøres i forbindelse med oppfølgende planarbeid.</p>
<p>Storulykeforskriften</p>	<p>FM etterlyser vurderinger som er gjort i forhold til de fem storulykevirksomhetene i kommunen.</p>	<p>Gjennomgang av storulykevirksomhetene viser at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 virksomheter ligger i LNF, hvor det uansett ikke skal etableres boliger e.l. - 1 av virksomhetene ligger innenfor Råstoffutvinning - 1 virksomhet ligger innenfor hensynssone brann og eksplosjonsfare

		<p>- 1 virksomhet ligger innenfor Øvrig byggesone, men inngår i et større industriområde</p> <p>Fagetaten foreslår at disse ikke vises som hensynssoner i plankartet, men merkes av på kommunens interne aktsomhetskart.</p> <p>FM mener dette er i tråd med forskriften, med bakgrunn i at det ikke er ønskelig at virksomhetene skal kunne identifiseres.</p>
Havnivåstigning	FM anbefaler at det i bestemmelsen settes krav til framskrivningsperiode og metode som skal legges til grunn i videre planprosesser.	<p>Fagetaten har bevisst ikke lagt inn en konkret høyde i bestemmelsen om havnivå, med bakgrunn i stadig ny forskning. Bestemmelsen sier "<i>Plassering av nye tiltak skal ta hensyn til fremtidig stigning i havnivå og stormflo/bølgepåvirkning</i>".</p> <p>Fagetaten foreslår at retningslinjene viser til at "<i>Fremtidig havstigning bør ha perspektiv til 2100</i>".</p>
Parkering	FM mener at maksimal p-dekning for bolig i områdene sentrums kjerner og byfortettingssone bør strammes mer inn. Det samme gjelder for forretning og kontor i sentrums kjerner og byfortettingssone.	<p>Fagetaten mener at etablering av parkering i fortettingsområdene er svært dyrt, og det er nødvendig at planen har noe fleksibilitet. Dersom makskrav settes for lavt, vil det kunne gi negative effekter på tiliggende områder, og vansker med å gjennomføre de gode løsningene for byen som helhet.</p> <p>Kravet til forretnings- og kontorparkering er svært lavt. Etablering av denne type virksomheter er ønskelig i byen, og særlig i fortettingssonene.</p>
Krav til uteoppholdsareal	FM mener at minimumskravet til de mest sentrale områdene er for knapt. Mener også at det må være en entydig definisjon av uteoppholdsareal på bakkeplan. Det må også være fokus på trafiksikker, trygg, innbydende og universelt tilgjengelig gangavstand til oppholds- og lekeareal.	<p>Arealkravet i sentrums kjerner er på linje med nylig vedtatte områdeplaner (som Wergeland og Møllendal). For Bergen sentrum og By1 er bestemmelser i KDP Sentrum lagt til grunn. Arealkravet til byfortettingssonen for øvrig er i flere andre høringsinnspill kritisert for å være for høyt til å kunne utvikle den tette byen tett nok. Kravet er høyere enn for leilighetsbygg i sentrumsområder i gjeldende plan, og vil kunne bli en begrensende faktor for oppføring av de tetteste prosjektene vi har i dagens senterområder. Fagetaten fraråder derfor</p>

		<p>økning av dette kravet.</p> <p>Oppsett og utforming av bestemmelser er strammet opp og gjort mer presise. Første punkt, samt kvalitetskrav i punkt 2 understreker behovet for rett utforming, herunder sikkerhetsaspekt, samt krav brukskvaliteter for alle. Krav til areal på bakkeplan er spesifisert i pkt. 2f. Arealkrav er videreført fra høringsutkastet, men med mindre stramme føringer for fordeling av arealet mellom privat, felles og offentlig. Best mulig utforming må vurderes i de enkelte plansaker.</p>
Støybestemmelsen	<p>FM mener at kommunen må definere kollektivknutepunkt i samsvar med T-1442. Og at avvikssoner må stedfestes på plankartet. FM har oppfattet at alle sentrumskjerner og byfortettingssoner er avvikssoner. FM ser ikke behov for å avvike fra anbefalte støygrenser for uteoppholdsareal. Kan ikke se grunn for unntak fra støygrenser for nye støykilder. Mener at bestemmelsen for grønn støysoner er mangelfull. Ønsker et eget temakart som viser gule og røde støysoner.</p>	<p>Begrepet kollektivknutepunkt benyttes flere steder i planen, men ikke i støybestemmelsen. T-1442 krever ikke at alle avvikssoner også skal være kollektivknutepunkter. Avvikssonene er sammenfallende med sentrumskjernene og er presist kartfestet. Byfortettingssonene er ikke avvikssoner, heller ikke i det første planforslaget.</p> <p>Støygrenser for uteoppholdsareal fravikes ikke, med unntak av en åpning for at offentlige byrom som også skal tjene som uteoppholdsareal for bolig kan ha inntil 3 dB høyere støynivå enn grenseverdi (nærmere omtalt i vedlegg I). Alle boenheter skal likevel ha noe uteareal med rett støynivå. Krav til nye støykilder og til forvaltning av grønne støysoner er skjerpet.</p> <p>Et oversiktskart for støy er tatt inn i vedlegget om støytemaet.</p> <p>Det er utarbeidet et eget notat vedrørende støytemaet (vedlegg I).</p>
Deponiområder	<p>FM peker på at alle nye massedeponiområder (M1-M6) har innslag av myr. Myrområder må bevares som viktige karbonlagre i klimasammenheng. M6</p>	<p>M6 Blåurskampen foreslås tatt ut av planforslaget.</p> <p>Fagetaten mener de andre forholdene må avklares i reguleringsplan.</p>

	Blåurskampen er også et viktig friluftsområde. FM etterlyser en fyldigere KU for utfylling i Grimenvatnet.	
--	--	--

HORDALAND FYLKESKOMMUNE:

Tema	Innhold	Fagetatens forslag til oppfølging
Handel Innsigelse	Innsigelse til at KPA bruker en bredere definisjon av detaljhandel med definert vareutvalg. Krever at unntaket i KPA må være innenfor rammen til den regionale planen. Og at unntaket må avgrenses til å gjelde detaljhandel opptil 3000 m ² bruksareal.	<p>Fagetaten foreslår en ny bestemmelse for handel. Og unntakene er oppdatert i tråd med regional plan.</p> <p>§ 21 Handel <i>I sentrumskjernen kan ny handelsvirksomhet etableres etter følgende kriterier:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bergen sentrum: All handel som kan tilpasses øvrige krav til området tillates.</i> • <i>Bydelssentrene (S2-S8): Alle typer handel tillates, men omfanget skal tilpasses handelsområdet. Det skal utarbeides handelsanalyse før det gis tillatelse til ny handelsvirksomhet.</i> • <i>Større lokalsentre (S13, S23, S25, S26 og sentrumskjerne Nyborg): Detaljhandel tilpasset handelsområdet tillates. Det skal utarbeides handelsanalyse før det gis tillatelse til ny handelsvirksomhet. For S26 og sentrumskjerne Nyborg kan det i tillegg tillates handel med møbler, elektriske artikler m.v, som krever større gulvareal enn det som lar seg innpasse i øvrige sentrumskjerner</i> • <i>Øvrige lokalsentre: Det tillates dagligvarehandel med bruksareal inntil 1500 m². Utover dette tillates kun mindre handelsvirksomhet for nærmiljøet.</i> <p><i>I byfortettingssonen kan ny handelsvirksomhet etableres etter følgende kriterier:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. <i>Handelsarealet skal være i samsvar med i reguleringsplan vedtatt etter 1.1.2013.</i> 5. <i>Det tillates dagligvareforretninger med bruksareal på inntil 1500 m². Handel knyttet til næring/håndverksbedrifter kan tillates.</i> 6. <i>Annen type handel kan tillates dersom det er i samsvar med handelsanalyse. Slik handel skal som hovedregel legges i randsonen mot sentrumskjernen.</i>

		<p><i>I ytre fortettingssone og øvrig byggesone tillates dagligvareforretninger med bruksareal på inntil 1500 m². Handel knyttet til næring/håndverksbedrifter kan tillates. Annen type handel tillates ikke.</i></p> <p><i>Arealkrevende varehandel: For handel der vareutvalget i hovedsak er biler, båter, landbruksmaskiner, trelast og større byggevarer, samt utsalg fra hagesenter og større planteskoler gjelder følgende:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• Kan etableres i byfortettingssonen, dersom virksomheten kan tilpasses en bystruktur, og ikke medfører trafikkbelastning for boligmiljøer.</i> <i>• Kan etableres i ytre fortettingssone og øvrig byggesone dersom bygningsstruktur og trafikkskapning ikke gir vesentlig belastning for boligmiljøer.</i> <p><i>Kvalitetskrav: Handelsvirksomhet skal ha åpne fasader mot sentrale gater og byrom.</i></p>
Byutvikling	Foreslår at bestemmelsene for fortettingssone BY2 blir differensiert i større grad i forhold til avstand til senter og at eksisterende bygningsmiljø blir løftet tydeligere frem som premiss for skala og utforming av ny bebyggelse.	<p>Byfortettingssonen er avgrenset nettopp på grunnlag av gangavstand til senter og kollektivknutepunkt.</p> <p>Fagetaten foreslår justering i bestemmelsene som gir hensynssonen kulturmiljø tydeligere føringer for skala og utforming av ny bebyggelse (§26.3.5).</p>
Universell utforming	Ber om at det utarbeides norm for universell utforming og at bestemmelsene i KPA detaljeres ytterligere til en slik norm foreligger.	<p>Planforslaget inneholder bestemmelser om universell utforming (§ 15). Vi legger til grunn TEK17.</p> <p>Behov for egen norm for universell utforming må vurderes i forbindelse med neste revidering av planstrategien.</p>
Kulturminne og kulturmiljø Innsigelse	<ol style="list-style-type: none"> Sandviksbukten og Skuteviken må fortsatt vises som hensynssone Den automatisk fredete middelalderbyen må vises som hensynssone: båndlagt etter kulturminneloven. Inkludert 5 meter sikringssone. Automatisk fredete kirker, kirkesteder og kirkegårder må 	<ul style="list-style-type: none"> Hensynssone for Sandviksbukten og Skuteviken var falt ut av planforslaget. Disse innarbeides i plankartet. Fredet bygrunn i Bergen sentrum er allerede vist som hensynssone H730 Båndlagt etter lov om kulturminner. Sonen utvides med 5 meter for å inkludere sikringssonen. HFK sitt forslag til bestemmelser innarbeides.

	<p>markeres som hensynssone: båndlagt etter kulturminneloven. Det gjelder Fana kirke og deler av kirkegården som er fra middelalder. Samt Kirkebirkeland og Liland middelalder kirkesteder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fredete kirker, kirkesteder og kirkegårder innarbeides som hensynssone: Båndlagt etter kulturminneloven. HFK sitt forslag til bestemmelser innarbeides. PS: Liland kirkested ligger innenfor KDP BLÅE, og inngår ikke i plankartet.
<p>Kulturminne og kulturmiljø (Faglig råd)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ber om at automatisk fredete bygninger vises som hensynssoner • Ber om at grunnkartet blir oppdatert slik at 5 meter sikringssone blir synlig i tråd med nasjonale retningslinjer • Fraråder at gnr 96 bnr 1 ved Fana prestegård avsettes til grav- og urnelund. • Ønsker at massedeponering som er unntatt plankrav sendes til Fylkeskonservator • Ber om at det blir lagt inn en 60-meters sikringssone rundt de listeførte kirkene; Arna kirke, Fyllingsdalen kirke, Johanneskirken, Laksevåg kirke, Landås kirke, Loddefjord kirke, Salhus kirke, Sandvikskirken, Slettebakken kirke, St. Jacob kirke, St. Markus kirke, Storetveit kirke, Ytre Arna kirke og Årstad kirke. • Foreslår et nytt punkt under § 12: "Undersøkelsesplikten, jf § 9 i kulturminneloven skal utføres på reguleringsplannivå eller ved søknad om tiltak, dette gjelder både på land- og i sjøareal. Hordaland fylkeskommune kan ikke si seg enig i arealformål før § 9 er gjennomført og forhold til de automatisk fredete kulturminnene er utredet og tatt hensyn til i planprosessen". • Oppfordrer kommunen til å innarbeide historiefortellende kulturmiljø knyttet til sjøareal og kystkultur i en KDP for kulturminner. • Mener at prioriterte 	<ul style="list-style-type: none"> • Automatisk fredete kulturminner inngår i grunnkartet, og ikke i plankartet til KPA. • Oppdatering av grunnkartet gjøres ikke som en del av arealdelen. • Fagetaten foreslår at grav og urnelund ved Fana prestegård (96/1) tas ut av plankartet. • Fagetaten foreslår at det tas inn i bestemmelsen § 24 <i>Massehåndtering</i> at tiltak ikke skal være i konflikt med automatisk fredete kulturminner. • Fagetaten foreslår at det innarbeides en bestemmelse i § 6 om at fylkeskommunen og kirkens organer skal varsles om tiltak innenfor 60-meter rundt alle kirker. • I § 12 står det allerede at alle arealplaner og tiltak, også i sjø, skal vurderes i forhold til kulturminner. Fagetaten mener at HFK forbehold til arealplanens arealformål ikke hører hjemme i bestemmelsene. • KDP for kulturminner er ikke en del av arealdelen. • Fagetaten foreslår en ny bestemmelse til byfortettingssonen: "For nye tiltak innenfor hensynssone kulturmiljø skal det, med grunnlag i stedsanalysen, legges særlig vekt på bygningsform og bebyggelsesstruktur tilpasset omgivelsene" (§ 26.3.5).

	<p>kulturmiljø bør sikres i bestemmelsene, og at de kulturhistoriske verdiene må være førende for arealbruk.</p>	
Stend	<p>Fraråder at gnr 91 bnr 1 på vestsiden av Fanavegen blir innlemmet i næringsområde, da det har høy landskapsverdi. Mener dessuten at Stend bør få status som hensynssone for landskap og bevaring av naturmiljø/biologisk mangfold.</p>	<p>Det er bare en svært liten del av I/L12 som er tidligere LNF. Fagetaten foreslår en justering av avgrensningen her.</p> <p>Stend inngår i hensynssone <i>Sammenhengende landbruk</i>, og søndre del inngår i hensynssone <i>kulturmiljø Fana-Stend</i>. Fagetaten mener det ikke er hensiktsmessig å legge for mange hensynssoner på det samme området.</p>
Friluftsliv	<p>Mener at flere viktige landskapsområder og friluftsområder bør sikres som hensynssoner. Men det nevnes ikke konkrete forslag.</p>	<p>Det foreligger ingen konkrete forslag til hvilke landskaps- og friluftsområder som bør inngå. Landskaps- og friluftsområder inngår sannsynligvis allerede i landbruks, natur- og friluftsmål (LNF).</p>